

SjømatNorge

Årsmelding 2020

Om Sjømat Norge

Sjømat Norge er en landsomfattende kombinert bransje- og arbeidsgiverforening og er en del av Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO). Sjømat Norge Service er en del av Sjømat Norge. Ved utgangen av 2020 hadde Sjømat Norge 770 medlemsbedrifter. Selv om en del av disse inngår i konsern, gjør dette Sjømat Norge til landets klart største organisasjon innenfor marine næringer. I sum har medlemsbedriftene i Sjømat Norge om lag 16 000 arbeidstakere.

Sjømat Norge representerer havbruksnæringen fra marine fôrråvarer via fôr og havbruk til marked, samt selskap som selger tjenester og produkter til havbruksnæringen. Blant disse inngår havbruksrederi, produsenter av utstyr, tjenesteleverandører og selskap som arbeider innenfor fiskehelse- og miljøområdet. I fangstbasert sektor dekker Sjømat Norge bedrifter fra kaikanten og ut til markedet. Sjømat Norge organiserer også bedrifter som produserer marine ingredienser til næringsmidler.

Organisasjonens formål:

- ivareta og fremme medlemmenes felles interesser overfor myndigheter, nasjonale og internasjonale institusjoner, organisasjoner og samfunnet ellers
- arbeide for at medlemmene får rammebetingelser og utviklingsmuligheter som styrker deres konkurransedyktighet og lønnsomhet, og gir gode og sikre arbeidsplasser
- sørge for aktiv profilering av næringen
- styrke næringens kompetanseutvikling
- arbeide for gode og stabile forhold mellom medlemsbedriftene, de ansatte og deres organisasjoner
- ivareta medlemmenes interesser innad i NHO.

Sjømat Norge har hovedkontor i Næringslivets Hus i Oslo og kontorer i Bergen, Ålesund, Trondheim og Tromsø.

Sjømat Norge har forhandlingsansvar for følgende overenskomster:

- Overenskomst for Fiskemel og Fiskefôrindustrien med Industri Energi
- Havbruksoverenskomsten med Fellesforbundet
- Fiskeindustrioverenskomsten med Norsk Nærings- og Nytelsesmiddel forbund
- Overenskomst for Service- og flerbruksfartøy med: Norsk Sjømannsforbund, Norsk Sjøoffisersforbund og Norsk Maskinistforbund
- Overenskomst for skip med: Norsk Sjømannsforbund, Norsk Sjøoffisersforbund og Norsk maskinistforbund

Betingelser og rettigheter knyttet til medlemskap, organisering og øvrige bestemmelser er nedfelt i Sjømat Norges vedtekter (vedtatt i 2001, sist endret 3. april 2019)¹.

Tall pr 31.12.2020:

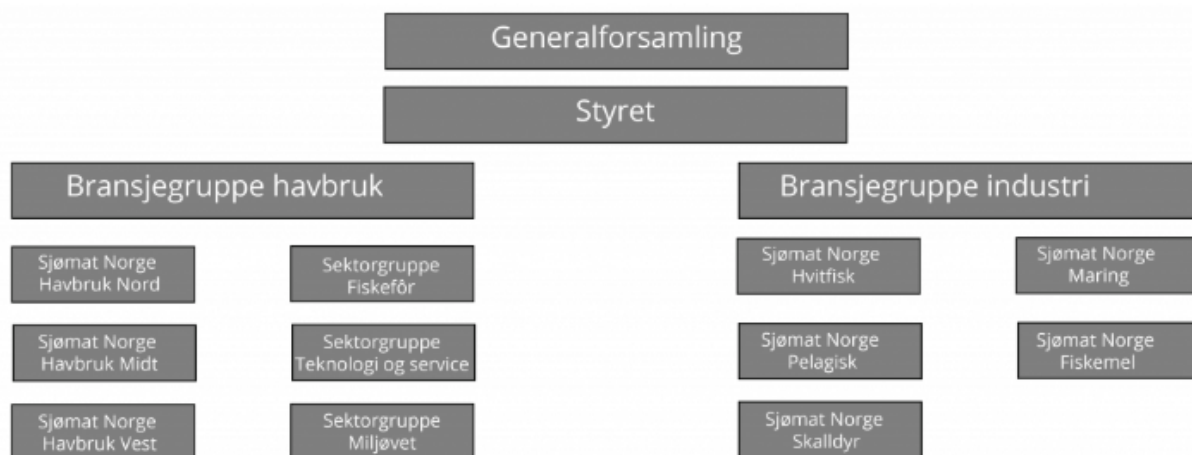
	2016	2017	2018	2019	2020
Medlemsbedrifter	491	550	600	670	770
Årsverk i medlemsbedriftene	ca. 12 000	ca. 12 500	ca. 14 000	ca. 14 300	Ca. 16 000
Antall møter i styret **	15	15	10	12	14
Behandlede saker i styret ***	71/25	81/27	63/26	74/30	61/32
Antall møter i bransjegruppene	13	14	14	12	25
Behandlede saker i bransjegruppene	84	100	87	85	129
Ansatte i administrasjonen	20	21	22	24	27
Sykefravær i administrasjonen	0,4 %	1,4 %	2,6 %	0,4%	0,3%

Årsregnskap for 2020 er å finne i eget dokument.

***) Møter i styret inkl. skriftlige møter/behandlinger.

****) Styresaker for hhv. Sjømat Norge/Sjømat Norge Service. Styret i Sjømat Norge Service er sammenfallende med styret i Sjømat Norge og møtene avvikles parallelt.

Tillitsvalgte organer

Sjømat Norge representerer en stadig økende del av den samlede sjømatnæringen. Dette gir oss tyngde og gjennomslagskraft. Sjømat Norges strategier forankres bredt gjennom organisasjonsarbeidet i de tillitsvalgte organer. Mellom generalforsamlingene er styret øverste besluttsende organ i Sjømat Norge. Bransjegruppene for henholdsvis havbruk- og industrisektoren er de viktigste rådgivende organene for styret. Bransjene har også egne sektorgrupper. Innenfor havbruk er det regionlag for havbruksbedriftene i Nord-Norge, Midt-Norge og Vestlandet, samt

sektorgrupper for fiskefôr, teknologi og service og miljø- og veterinærtjenester (MiljøVet). Innenfor industri er det sektorgrupper for hvitfisk, pelagisk, skalldyr, fiskemel og marine ingredienser.

I tillegg til møter i tillitsvalgte organer gjennomføres det i løpet av året flere medlemsmøter fordelt på region, bransje og tematikk.

Sjømat Norge er representert med tillitsvalgte i NHO. Styreleder Inger-Marie Sperre har siden 2017 hatt vervet som visepresident i NHO. I tillegg har Sjømat Norge én fast representant i NHOs representantskap og tre representanter i NHOs generalforsamling.

Slik jobber vi på vegne av våre medlemmer

Sjømat Norge jobber for å følge opp medlemmenes interesser på best mulig måte. Administrasjonen planlegger og gjennomfører det næringspolitiske arbeidet sammen med tillitsvalgte.

Administrasjonen utarbeider høringsvar, deltar i råd og utvalg, og leverer rådgivningstjenester på ulike fagområder til medlemsbedriftene.

Eksternt relasjonsarbeid og alliansebygging

Sjømat Norge har en sentral oppgave i å fremme medlemmenes interesser og bidra til gode rammebetingelser. Dette fordrer bred kontakt med politiske miljøer, forvaltning og andre aktører gjennom året. Møtepunktene er av ulik art og fra organisasjonen er både administrasjon og tillitsvalgte involvert i dette arbeidet. Dette er viktig for å dele informasjon og kunnskap om næringen og formidle hvilke utfordringer næringen møter og hvilke behov og ambisjoner sektorene har for utvikling, matproduksjon, verdiskaping og sysselsetting. Sjømat Norge deltar i viktige allianser på saksområder der det er felles interesser.

Sjømat Norge er en viktig stemme innad i NHO, som igjen er en toneangivende stemme i den offentlige debatten. Samarbeidet med NHO sentralt og de øvrige landsforeningene er styrket. Også i 2020 har Sjømat Norge hatt et godt samarbeid med flere av de største arbeidstakerorganisasjonene i næringspolitiske saker og oppdatert et felles næringspolitisk notat.

Sjømat Norge har god dialog og samhandling med omgivelsene, og samarbeider godt med andre næringsorganisasjoner. I 2020 har vi også videreført dialogen med sentrale samfunnsaktører som miljøbevegelsen, dyrevernerne, forskningsinstitusjoner, forvaltningen og politiske organ.

Politisk arbeid

Sjømat Norge legger stor vekt på politisk arbeid overfor Stortinget og regjeringen samt politikere regionalt og lokalt. Sjømat Norge er til stede på høringer som er relevante for næringen, og følger opp saker som har betydning for våre medlemmer, herunder arbeidet knyttet til statsbudsjettet. I 2020 har Sjømat Norge hatt stor aktivitet knyttet til de ulike partienes arbeid med partiprogram for neste stortingsperiode i tillegg til at vi har jobbet med en rekke enkeltsaker og oppfølging av næringens behov knyttet til koronapandemien. Det årlige arrangementet med bedriftsbesøk og faglig opplegg for de ungdomspolitiske partiene ble i 2020 lagt til Oslo grunnet koronasituasjonen.

Fellestiltak for omdømmearbeidet

Sjømat Norge har sammen med de andre organisasjonene i næringen etablert felles arenaer både for toppledere og kommunikasjonsmedarbeidere. Dette for å styrke omdømmearbeidet, koordineringen og den utadrettede formidlingen av felles budskap og faktainformasjon knyttet til saker hvor organisasjonene og næringen har felles interesser.

2020 i sjømatnæringen

Håndtering av Covid-19 pandemien.....	5
Mest inngripende tiltak i fredstid	5
Krisestab	5
Samarbeid med myndighetene i krisetider	5
Kritiske samfunnsfunksjoner	6
Smittevern i produksjonen	6
Tilgang på arbeidskraft.....	6
Varetransport	6
Matvareberedskap	6
Markedseffekter av Covid-19	7
Oppfølging av bærekraftmålene i Sjømat 2030	7
Matsvinn	8
#MerAv og samarbeid for økt sjømatkonsum	8
EU Taksonomi.....	9
Digitalisering	9
Markedsadgang og forhandlinger med EØS og Storbritannia	10
Arbeids- og ressurskriminalitet	10
Kvotemeldingen og riksrevisjonens rapport om fiskeripolitikken	11
Arbeidet med revisjonen av NS 9415 i 2020.....	11
Skattlegging av havbruksvirksomheter.....	12
Arbeid for å gjøre trafikklysreguleringen mer treffsikker	12
Representantforslag i Stortinget om innføring av rullerende MTB	13
Havbruk til havs.....	13
Tilsyn med dykkere.....	14
Rederiskatteordning på havbruksrederi	14
Tariffoppgjøret 2020	14

Håndtering av Covid-19 pandemien

Covid-19 har vært en av de mest omfattende sakene for Sjømat Norge i 2020. Sjømat Norge har under hele pandemien hatt tett og løpende kontakt med myndighetene, og har fungert som hele næringsens bindeledd mot myndighetene. Smitteverntiltak og tiltak for å sikre handel, transport, tilgang på arbeidskraft og drift for medlemsbedriftene, og også handelspolitiske effekter av pandemien har vært sentrale saker.

Internt har Sjømat Norges arbeid blant annet omhandlet interne smitteverntiltak blant ansatte, medlemmer og tillitsvalgte, og tilpassing av møteplasser og arrangementer.

Mest inngripende tiltak i fredstid

Sjømatnæringen og de bedriftene som handler med asiatiske land ble tidlig oppmerksom på Covid-19. Fra starten av 2020 ble det innført svært omfattende tiltak i markedene. Først i Asia, deretter vestover etter hvert som sykdommen spredte seg. Norske myndigheters reiseråd ble også innskjerpet til land med høy smitte. Den 26. februar 2020 fikk vi den første påvisningen av koronasmitte i Norge. I den påfølgende tiden økte smitten og smittesporingen ble mer komplisert. Dette førte til at regjeringen den 12. mars innførte de mest inngripende tiltak noensinne i fredstid.

Krisestab

Sjømat Norge satte krisestab den 13. mars 2020. Målsettingen med dette var å sikre at organisasjonen kunne bidra til at sjømatnæringen ville komme minst mulig skadet ut av den krevende situasjonen, og samtidig bidra til å ivareta medlemmer, ansatte og driften av organisasjonen. I starten av en krise er behovet for informasjon nærmest umettelig. Vi tok aktivt i bruk våre nettsider for kontinuerlig å kunne gi svar på spørsmål som reiste seg. Det å informere medlemmene våre og andre sjømaten er relevant for, raskt og tydelig, har vært og fortsetter å være en prioritet for organisasjonen gjennom pandemien.

Samarbeid med myndighetene i krisetider

Sjømat Norge har under hele pandemien hatt tett og løpende kontakt med myndighetene, og har vært den organisasjonen som i kritiske situasjoner har vært hele næringsens bindeledd mot myndighetene. Myndighetene har hatt behov for å fatte beslutninger svært raskt, og har dermed i perioder praktisert veldig korte høringsfrister. Sjømat Norge har som den største sjømatorganisasjonen blitt direkte koblet på mange av høringsprosessene, og har via vårt medlemskap i NHO gitt innspill i prosesser hvor kun de nasjonale paraplyorganisasjonene har blitt invitert. Under nedstengingen og spesielt i den viktige innledende fasen var vår erfaring at norske myndigheter hadde en smidig, tverrdepartemental og effektiv styring. De viktigste samarbeidende myndighetene har vært:

- Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) og Fiskeridirektoratet for overvåking av situasjonen for verdikjedene havbruk og villfisk.
- NFD og Rådet for matvareberedskap for overvåking av matvareforsyningen.
- NFD og GIEK for sikring av rammer til kredittforsikring.
- Justis- og beredskapsdepartementet om innreiseregelverk med mer.
- Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet hva gjelder testregimer, karantenebestemmelser med mer.
- Arbeids- og sosialdepartementet og NAV om permitteringsregelverk, bruk av permittert arbeidskraft med mer.
- NFD og Utenriksdepartementet for sikring av vareflyt på tvers av landegrensener.

- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, statsforvalterne, lokale helsemyndigheter og tolletaten

Kritiske samfunnsfunksjoner

De første dagene etter nedstengingen i mars arbeidet Sjømat Norge tett opp mot myndighetene for å sikre at næringen i størst mulig grad kunne videreføre produksjonen. Målet til Sjømat Norge var mest mulig normal produksjon, transport og handel på tvers av landegrensene samt tilgang på arbeidskraft.

Den 16. mars 2020 la Justisdepartementet ut oversikt over yrker som er definert til å ha en kritisk samfunnsoppgave. Sjømatproduksjon samt produksjon og tjenester for å sikre sjømatproduksjonen, ble definert inn under dette begrepet. Dette innebar at nøkkelpersonell for å sikre drift kunne unntas fra enkelte restriksjoner. Slike unntak bidro til at aleneforsørgere kunne sende barn i skole og i barnehage, og dermed at bedriftene ble sikret fortsatt tilgang på lokal arbeidskraft. Det bidro til å sikre unntak for pendling over kommunegrensene i kommuner med særegne restriksjoner, og også til at bedriftene kunne hente inn kritisk personell fra utlandet. Myndighetene definerte også tidlig at varetransport på tvers av landegrensene skulle unntas fra enkelte restriksjoner, og bidro slik til at logistikken fungerte akseptabelt selv under den strengeste nedstengingen.

Smittevern i produksjonen

Medlemsbedriftene i Sjømat Norge har ønsket strenge regler for å unngå smitte inn i produksjonen. Slik smitte innebærer i tillegg til spredning også nedstenging av produksjonen og potensielt restriksjoner i handelen. Sjømat Norge har bidratt med løpende informasjon til næringen og medlemmene om hvordan smittevern best mulig kan håndteres, og har i vår kontakt med myndighetene understreket viktigheten av at bedriftene må kunne ha nødvendig registrering av besøkende av hensyn til smittevernet innenfor rammene av personvernforordningen (GDPR).

Tilgang på arbeidskraft

Sjømat Norge har under hele pandemien vært i løpende kontakt med myndighetene for å balansere behovene for smittevern opp mot tilgang på arbeidskraft. Dette gjelder spesielt arbeidstakere som er bosatt i EØS-området. Høsten 2020 hadde Sjømat Norge tett samarbeid med bedriftene i hvitfisksektoren, myndigheter lokalt, regionalt og nasjonalt for å sikre smittevern og avvikling av årets vinterfiske. Målet har vært å sikre at vi skal ha gode testregimer, hindre import av smitte til bedrifter og lokalsamfunn, samt sikre at karantene kan avholdes på en smittevern faglig god måte. Sjømat Norge har også arbeidet for å sikre at eksperter og kvalitetsinspektører fra tredjeland har hatt mulighet til innreise i Norge.

Varetransport

Transport av varer på tvers av landegrensene har hatt fritak fra de strengeste restriksjonene. Dette har bidratt til at varetransporten stort sett har fungert gjennom pandemien. Redusert flykapasitet spesielt til USA har vært en utfordring for transport oversjøisk, dette ettersom mye av transporten tidligere har foregått i buken på passasjerfly. Transport med bil og båt, og også flytransport østover har fungert godt. Samarbeidet med myndighetene har på dette området hatt stor betydning.

Matvareberedskap

Sjømat Norge har siden mars hatt faste og jevnlig møter med beredskapsansvarlige i NFD. Dette slik at myndighetene skal ha god oversikt over matevareforsyningen. Hovedbildet har vært at import og eksport har fungert godt, og at tilførselen av matvarer til butikkene ikke har blitt hindret.

Dette står i kontrast til de som hevder at pandemien viser at vi har blitt for avhengig av internasjonal handel og at det er behov for økt matvareberedskap og "selvforsyning". Parallelt med håndteringen har det derfor vært viktig for oss å bidra til å nyansere samfunnsdebatten. Vår erfaring er at internasjonal handel og matvareberedskap har fungert godt under den største globale krisen siden andre verdenskrig.

Markedseffekter av Covid-19

Sjømatnæringen og annen matvareproduksjon har ikke vært de hardest rammede næringer i Norge, ei heller internasjonalt. Men nedstenging av hoteller, restauranter og storkjøkken har selvsagt hatt betydning også for sjømatnæringen og etterspørselen etter sjømat. Det samme har nedstenging av kulturarrangement, internasjonale fritidsreiser med mer. Effekten har vært reduserte priser, redusert etterspørsel etter ferske produkt og en vridning av etterspørselen til frosne og emballerte produkt. Hvitfisknæringen synes så langt å være sterkest rammet av prisnedgang. Dette skyldes ikke minst at næringen har en vesentlig del av etterspørselen i markeder som Italia, Spania, Portugal, Brasil og andre som har vært sterkt rammet av pandemien. Det er ventet at markedsutfordringene som følge av koronapandemien vil vedvare inn i 2021.

Oppfølging av bærekraftmålene i Sjømat 2030

Mål: *Sjømatnæringen skal være en aktiv pådriver for økt bruk av miljøregnskap i hele verdikjeden som verktøy for dokumentasjon og som grunnlag for prioriteringer.*

Sjømat Norge var med i utarbeidelsen av standardiserte regler for LCA-basert beregning av miljømessige fotavtrykk på produktnivå for fôr til matproduserende dyr (PEFCR Feed for food producing animals) i samarbeide med Europa-kommisjonen. Disse er nå fastsatt.

Sjømat Norge har i 2020 i samarbeid med Europa-Kommisjonen ledet utarbeidelsen av tilsvarende beregningsregler for marin fisk (både fangstbasert og oppdrettsbasert) (PEFCR Marine fish for human consumption). Ferdigstillelse høst 2021.

En forutsetning for at det skal være praktisk mulig å beregne fotavtrykk basert på LCA for sjømat med delvis "lange" og sammensatte verdikjeder, er at det må foreligge lett tilgjengelige databaser med relevant miljøinformasjon av god kvalitet som kan brukes dersom en aktør ikke kan eller vil bruke primærdata fra sin leverandørkjede. Sjømat Norge har i 2020 arbeidet med videreutvikling av *Global Feed Lifecycle Assessment Institute* (GFLI) som ble etablert som en stiftelse i USA i 2019 med dette som formål. Sjømat Norge er med i styret i stiftelsen. Administrasjonen har base i Europa.

Mål: *Havbruksnæringen skal innen 2030 redusere sine miljømessige fotavtrykk. Dette vil realiseres blant annet ved at en vesentlig andel av fiskefôret skal bestå av animalske og vegetabiliske biprodukter, insektprodukter og/eller produkter fra dyrking av mikroorganismer. Valg av råvarer til fôr skal være bærekraftig i forhold til sikring av artsmangfoldet, og i forhold til bevaring av regnskog og andre biotoper. Arter på lavere trofisk nivå, inkludert marine alger og dyre- og planteplankton, bør utgjøre en viktig andel av råvarene for sjømatproduksjon herunder fôr til bruk i akvakultur.*

De marine ressursene skal forvaltes bærekraftig. Alle marine ressurser herunder «nye» som hittil ikke har vært gjenstand for høsting, må forvaltes på en måte som legger til rette for stabil forsyning for industrialisering og verdiskaping under forutsetningen av at høstingen skal være miljømessig bærekraftig.

Siden substitusjon av vegetabiliske næringsmidler med marint mel og olje bidrar til vesentlig reduksjon av fôrets fotavtrykk, arbeider Sjømat Norge nå med å legge til rette for et slikt skifte. En

vesentlig endring til nye marine råvarer og råvarer basert på dyrking av insekter eller mikroorganismer, krever omfattende innovasjon og investeringer som forutsetter at det offentlige virkemiddelapparatet for bærekraftig utvikling legges til rette for risikoreduserende støtte til sjømatindustrien.

Det er viktig med støtte fra NGO'er på miljøsidan, og Sjømat Norge inngikk sammen med Aker biomarine, Biomar, Calanus, Cargill, Hordafôr, Mowis førselskap og Skretting en samarbeidsavtale med Bellona med dette som formål. I 2020 ble det gjennomført et oppstartarbeid som videreføres ut 2021, og hovedfokus vil være en politisk forankring i regjeringen med tanke på at staten innretter sitt virkemiddelapparat for en koordinert satsing for å bidra til et skifte i råvarebruken.

Matsvinn

Kostholdet skal ikke bare være sunt, det skal også være bærekraftig. Dette som et ledd i å følge opp FNs bærekraftsmål, med delmålet om å halvere matsvinnet innen 2030, noe Norge har forpliktet seg til å følge opp. Matbransjen har signert en bransjeavtale om reduksjon av matsvinn med Klima- og miljødepartementet og fire andre departementer. Så langt har seks av Sjømat Norges medlemmer underskrevet tilslutningserklæringen med forpliktelse om å kartlegge og rapportere om matsvinn i egen bedrift samt gjøre tiltak og samarbeide på tvers av verdikjeden for å redusere matsvinnet. 3-5 virksomheter har gitt tilsagn om å ville signere, og Sjømat Norge har som mål at ytterligere 5 virksomheter tilslutter seg i løpet av 2021.

I 2020 kom første rapport om omfang og årsaker til matsvinn i den norske sjømatbransjen. Denne ble presentert for virksomhetene på et webinar i regi av Sjømat Norge. Resultatet viste at sjømatindustrien i 2019 hadde et gjennomsnittlig matsvinn på 3 %. Arbeidet med å kartlegge årsaker og omfang av matsvinn vil fortsette i 2021, hvor første hovedrapportering for en nasjonal bransjeavtale om reduksjon av matsvinn skal leveres.

#MerAv og samarbeid for økt sjømatkonsum

Sjømat Norge, Norges Frukt- og Grønnsakgrossisters Forbund, og Baker - og konditorbransjens landsforening utgjør samarbeidet innenfor #MerAv. Medlemsbedriftene Br. Karlsen, Domstein Sjømat, Insula, Pelagia, Salmon Brands, Svanøy Røykeri og Lerøy Seafoods, har signert tilslutningsavtaler og forpliktet seg særskilt til å bidra til økt sjømatkonsum via "Intensjonsavtalen for et sunnere kosthold." Dagligvarehandelen og produsenter har jobbet godt med #MerAv-produkter i denne perioden. Det er positivt at Helsedirektoratet gjennomførte kampanjene #MerAv i høst. Sjømat Norge deltok på varemessen SMAK 2020 i vår og arrangerte et sektorgruppemøte i desember.

Til tross for arbeidet med økt sjømatkonsum har det vært nedgang i sjømatkonsumet de siste 10 årene, og denne er størst for barn og unge. IPSOS undersøkelse fra våren 2020 viser at bare 2 av 10 barn spiser nok sjømat. Status fra den årlige "5 a day" undersøkelsen viser dessverre at etter tre år med relativt liten endring i inntaket av frukt, bær og grønnsaker i den norske befolkningen, har koronarestriksjoner medført en nedgang i forbruket, da bortfall av jobbfrukt og hjemmekontor påvirker folks spisevaner negativt.

Sjømat Norge vil fortsette samarbeidet med Ungt Entreprenørskap om Sunn ungdomsmat, hvor målet er å øke kunnskapen om sjømat i skolen og engasjere elevene til å finne løsninger som bidrar til å øke sjømatkonsumet blant de unge.

EU Taksonomi

EU taksonomi (forordning 2020/852) som ble vedtatt juni 2020 er EUs klassifiseringssystem for bærekraftige økonomiske aktiviteter og offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren. Taksonomien er kanskje den viktigste delen av EUs handlingsplan for bærekraftig finans (som består av flere tilstøtende og relevante regelverk).

Hvorvidt en investering/økonomisk aktivitet bidrar vesentlig til miljømessig bærekraftig utvikling, fastsettes på basis av følgende:

A) bidrar vesentlig til å nå ett eller flere av de miljømål som er fastsatt i artikkel 9:

- a) motvirkning av klimaendringer
- b) tilpasning til klimaendringer (tiltak for å forebygge effekten av klimaendringer)
- c) bærekraftig anvendelse og beskyttelse av vann- og havressurser
- d) omstilling til en sirkulær økonomi
- e) forebygging og bekjempelse av forurensning
- f) beskyttelse og gjenoppretning av biodiversitet og økosystemer.

og

B) ikke er til vesentlig skade for noen av de samme miljømål,

C) aktiviteten gjennomføres i overensstemmelse med de minimums garantiltak som er fastsatt,

D) oppfyller de tekniske screeningskriterier som vil utarbeides for hver av de nevnte målene det vil si klargjøring i forhold til A.

Taksonomien er EØS-relevant og skal gjennomføres i norsk rett.

Det er fremdeles noe uklart hvordan kriteriene som fastsettes vil slå ut for virksomhet knyttet til sjømatnæringen når det gjelder a) og b). Sjømat Norge har i 2020 etablert god dialog med NFD for å kunne gi innspill til den videre prosessen i Brussel ved utarbeidelse av kriteriene. I tillegg er det etablert et godt samarbeid med NHO for å sikre medvirkning til den videre regelverksutviklingen.

Digitalisering

Sjømatnæringen ønsker nå å hente ut sin del av effektiviseringsgevinsten gjennom digitalisering. Samarbeid mellom det private og det offentlige skal gjøre hverdagen i sjømatnæringen enklere gjennom offentlig-privat sektorutvikling. Grunnlaget for det, som står i regjeringsplattformen, er tilrettelegging av «samfunnsøkonomiske og selvforsterkende samarbeid», og dette er fulgt opp i *Én digital offentlig sektor. Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019-2025*. Arbeidet er allerede igangsatt blant annet i finansnæringen og landbruket, og settes nå i gang for havbruk, bygg og anlegg samt kraftbransjen. Sjømat Norge, Sjømatbedriftene og NFD inngikk 20. august en avtale om etableringen av OPS sjømat.

Målet med OPS Sjømat:

Gjennomføre samfunnsøkonomisk lønnsomme og selvforsterkende offentlig-private tiltak, med fokus på digitalisering, til det beste for sjømatnæringens konkurransekraft og verdiskaping. Dette skal oppnås ved å:

1. Bedre informasjonstilgangen og datakvaliteten og ved hjelp av standarder sikre at data er ensartet, aggregerbare og sammenlignbare

2. Forenkle innsamling, intern bruk og distribusjon av data ved at det etableres åpne standarder for informasjonsutveksling
3. Etablere en effektiv og sikker distribusjon av data fra dataeier til brukere av dataene, herunder FoU institusjoner.
4. Sikre at eierskapet til data som tilgjengeliggjøres, forvaltes på en sikker og hensiktsmessig måte, og sikre at interessene til de som deler data til enhver tid er ivaretatt.
5. Legge til rette for at tilgjengelig data kan utnyttes på en måte som bidrar til å øke konkurransekraften til den enkelte næringsdrivende, og til næringen som helhet.
6. Sørge for at myndighetene får tilgang til de data som er nødvendig for kunne føre tilsyn i samsvar med deres forvaltningsoppgaver

OPS-samarbeidet skal bidra til måloppnåelse ved å samordne ulike initiativ, samt selv bidra til å prioritere, finne finansiering og igangsette relevante prosjekter og følge opp gevinstrealiseringen av disse. Det er en ambisjon at arbeidet skal gi gevinster for hele sjømatnæringen.

Markedsadgang og forhandlinger med EØS og Storbritannia

Tilgang til markedene er helt avgjørende for å få realisert de verdier som skapes i norsk sjømatnæring.

Blant sjømatnæringens største utfordringer i dag er å få gjenåpnet det viktige russiske markedet som har vært stengt siden 2014, å sikre forutsigbar adgang til det kinesiske markedet og å få sikret en uhindret adgang til det viktige britiske markedet etter brexit.

Tiden etter at Storbritannia i 2016 overraskende besluttet å gå ut av EU og EØS har vært preget av mye usikkerhet. Det at ett av våre viktigste markeder velger å forlate et svært tett økonomisk samarbeid vil påvirke handelsbetingelsene både for varer og tjenester, personbevegelser og ikke minst fiskerisamarbeidet.

Norske myndigheter har i 2020 forhandlet med Storbritannia om en framtidig frihandelsavtale. Sjømat Norge har klare forventninger om at avtalen må gi redusert importtoll for norsk sjømat, og særlig for bearbejdede produkter. Vi mener at Brexit på dette konkrete området har gitt oss en unik og etterlengtet mulighet til å bedre markedsadgangen til ett av de største europeiske markedene. Norske krav på sjømat har, ikke uventet blitt besvart med et britisk ønske om forbedret adgang til Norge for britiske landbruksvarer. Sjømat Norge har vært tydelig på at norske myndigheter i disse forhandlingene må prioritere en vekstkraftig og internasjonalt konkurransedyktig sjømatnæring. Dette har gitt mange medieoppslag og vakt politisk interesse høsten 2020.

En frihandelsavtale vil ikke erstatte det nære samarbeidet vi har hatt med Storbritannia gjennom EØS. På flere områder vil vi derfor oppleve nye hindringer i handelen. Dette gjelder bl.a. på det veterinære området, der Storbritannia fra årsskiftet blir et regulært tredjeland. Krav om helsesertifikat og veterinær grensekontroll vil både gi merarbeid i handel og være fordyrende. Sjømat Norge har tett kontakt med myndighetene for å sikre at de veterinære kravene kan oppfylles på en måte som ikke gjør dagens handelsmønster vanskelig.

Arbeids- og ressurskriminalitet

Sjømat Norge har i 2020 arbeidet mye med problemstillinger knyttet til arbeidslivskriminalitet og ressurskriminalitet i fiskerinæringen. Etterlevelse av regelverket er avgjørende for å sikre like konkurransevilkår i næringen, og bærekraftig forvaltning av de villlevende marine ressursene.

Høsten 2019 kom det en offentlig utredning om innskjerping av fiskerikontrollen, og Sjømat Norge behandlet denne grundig i forbindelse med høringsprosessen. Den videre oppfølgingen av rapporten har imidlertid blitt forsinket som følge av koronapandemien. Sjømat Norge reagerte derfor sterkt på at den fysiske fiskerikontrollen nærmest ble innstilt under første fase av koronapandemien våren 2020.

Innenfor arbeidslivskriminaliteten har Sjømat Norge gått sammen med flere andre organisasjoner om prosjektet "Kvit fisk", hvor formålet er å samarbeide tettere med tilsynsetatene for å sikre et ryddig arbeidsliv og etterlevelse av regelverket. Sjømat Norge har også støttet videreføring av en delvis allmengjøring av fiskeindustrioverenskomsten.

Sjømat Norge har jobbet for å styrke A-krimsentrene, og for å få etablert et slikt senter også i Troms og Finnmark. A-krimsentrene er en nyttig konstruksjon for å sikre samarbeid mellom ulike kontrolltater, og arbeidet som A-krimsentret i Nordland har gjort for å slå ned på arbeidslivskriminalitet i fiskerinæringa har vært effektivt.

Kvotemeldingen og riksrevisjonens rapport om fiskeripolitikken

Stortinget behandlet kvotemeldingen våren 2020, etter at regjeringen la fram meldingen i 2019. For Sjømat Norge var det blant annet viktig å sikre en fortsatt differensiert fiskeflåte, og et tydelig verdikjedeperspektiv i fiskeripolitikken. Endringene i kvotesystemet som ble vedtatt i Stortinget bekreftet igjen at det fortsatt gjenstår mye for å sikre en fiskeripolitikk som legger til rette for industriell utvikling og økt bearbeiding av fisk i Norge.

Samtidig som Stortinget behandlet kvotemeldingen kom Riksrevisjonen med en evaluering av kvotesystemet i fiskeriene. Sjømat Norge deltok i høringen om rapporten i Stortinget, og benyttet anledningen til å peke på at fiskeripolitikken i all hovedsak har handlet om fiskeflåten, og i for liten grad har vært innrettet mot hele verdikjeden.

Arbeidet med revisjonen av NS 9415 i 2020

Revisjonen av NS 9515:2009 startet opp i 2017. Prosess og omfang viste seg etter hvert å bli langt mer omfattende enn forutsatt da Sjømat Norge våren 2017 oppnevnte en ressursgruppe, bestående av totalt åtte representanter fra våre medlemsbedrifter innenfor teknologi- og service og havbruk. Sju av disse er sammen med administrasjonen også representert i standardiseringskomiteen. Hensikten med arbeidet i Ressursgruppen har vært å diskutere foreslåtte innspill, både egne og andres, internt i Sjømat Norge, for deretter å kunne gi omforente innspill til komiteen.

Med bakgrunn i kompleksiteten og det store omfanget i revisjonen, fikk Sjømat Norge gjennomslag for at organisasjonene representert i standardiseringskomiteen måtte få våren 2020 til å gjennomgå utkastet før offisiell høring. Medlemsbedriftene ble bredt involvert gjennom tillitsvalgte i en prosess som resulterte i bortimot 400 innspill. Alle innspillene ble håndtert i Ressursgruppen, og ca. halvparten ble spilt videre inn til standardiseringskomiteen i mai. Etter en rekke møter i komiteen ble utkast til revidert NS 9415 sendt på offisiell høring i slutten av november, med høringsfrist 15.02.2021.

Underveis i arbeidet er det sendt ut flere medlemsinformasjoner, og AU teknologi og service, Rømmingsutvalget og Bransjegruppe havbruk har vært orientert jevnlig. Det har også i 2020 vært flere dialogmøter med Fiskeridirektoratet hvor innholdet i standarden, og ulike forhold knyttet til den parallelt pågående revisjonen av NYTEK-forskriften, har vært diskutert.

Skattlegging av havbruksvirksomheter

I 2020 behandlet Stortinget en NOU som ble fremlagt november 2019 hvor et flertall gikk inn for økt skattlegging av havbruksnæringen. I utvalget slo representantene fra LO, KS og NHO samstemt fast at de er imot en slik skatteform..

Sjømat Norge har hatt et bredt engasjement i denne saken over lang tid. Sjømat Norge har i debatten fokusert på at sjømatnæringen har et stort potensial hvis vi bevarer konkurransekraften til aktørene i Norge. Bedriftene finansierer selv alle innsatsfaktorene; produserer smolten og fôrer opp laksen. Det er ikke en naturressurs som vi høster på. Havbruksnæringen er allerede en av de store bidragsyterne når det kommer til skatt. Næringens ønske er å skape flere skattebetalere gjennom å bygge opp næringen i Norge.

Det er avgjørende for norsk næringsliv at vi har et konkurransedyktig skattenivå. Skattesystemet må fremme verdiskaping og fremtidige investeringer i norsk næringsliv ved at bedriftsbeskatningen holdes på et nivå som bidrar til at bedriftene opprettholder sin virksomhet i Norge, og at mest mulig av overskuddet beholdes i bedriftene.

Sjømat Norge har over flere år jobbet for at kommunene som avsetter areal til havbruksnæringen skal få mer igjen for dette. Sjømat Norge gikk våren 2020 sammen med Nettverk for Fjord- og Kystkommuner (NFKK) og Norsk Industri inn for en moderat produksjonsavgift som kompensasjon for at næringen får låne areal til produksjon av laks og ørret. Ved å kombinere inntekter fra salg av vekst med en ordning hvor næringen betaler arealleie, vil man utvikle et sterkt Havbruksfond.

Den nye "lakseskatten", produksjonsavgiften, er en av få nye skatter som har blitt vedtatt innført i korona-året 2020. Ordningen innebærer at havbruksnæringen betaler en tilleggsskatt gjennom en produksjonsavgift på 40 øret kiloet sløyd laksefisk. Dette kommer i tillegg til at næringen betaler for vekst. I 2020 og 2021 gir dette over 6 milliarder i inntekter til vertskommuner, fylkeskommuner og staten. Sammen med næringens innbetaling av ordinære skatter og avgifter utgjør dette betydelige beløp fra havbruksnæringen til fellesskapet. Sjømat Norge er glad for at det var bred parlamentarisk enighet om forslaget som ble vedtatt i Revidert nasjonalbudsjett våren 2020 hvor en la bort spørsmålet om overskuddsbasert grunnrentebeskatning. Vi forventer at skatteforliket blir stående og at det nå blir ro rundt de grunnleggende rammevilkårene for næringen i mange år fremover. Prinsippene og nivåene på innbetaling fra bedriftene må ligge fast. Viktigst for Norge er det at vi nå får utløst investeringer i og rundt havbruksnæringen. Etter koronakrisen vil behovet for å bygge eksportnæringene være helt avgjørende.

Sjømat Norge har gitt konkrete innspill til Skatteetaten på hvordan innkrevingen av produksjonsavgiften kan gjennomføres på en effektiv og lite byråkratisk måte.

Arbeid for å gjøre trafikklysreguleringen mer treffsikker

Sjømat Norge har uttrykt sin støtte til en trafikklysordning, men har ved flere anledninger vist til at reguleringen kan og bør forbedres. Dagens trafikklysordning baserer seg på modeller som ikke godt nok kvantifiserer hvilken populasjonsregulerende effekt lus fra oppdrett har på vill laksefisk. Med tanke på hvilke store samfunnsøkonomiske effekter konklusjonen fra denne modellen har, så har organisasjonen påpekt behovet for å gjennomføre en uavhengig evaluering av modellen. Sjømat Norge har videre påpekt et behov for å se på hvordan trafikklysordningen kan videreutvikles for å gjøre den mer treffsikker.

Ved tildeling av vekst i 2017 gikk 2 % av vekst til de eksisterende tillatelsene, og 4 % ble lagt ut til salg gjennom auksjoner. I 2019-runden ble andelen av veksten som ble tildelt eksisterende tillatelser redusert til 1 %. I høringer som er gjennomført i forbindelse med tildelingsrundene har Sjømat Norge bedt om at en større andel går til eksisterende tillatelser. Det er sentralt at ordningen premierer kollektive tiltak som bidrar til å redusere nivåene av lakselus. Når en så liten del av veksten avsettes til bedriftene som har gjennomført forbedringer blir incitamentet for tiltak svekket.

Representantforslag i Stortinget om innføring av rullerende MTB

Havbruksproduksjonen i Norge er siden 2005 regulert med tillatelser som regulerer hvor mye fisk (biomasse) en innehaver kan ha i sjøen på et gitt tidspunkt (Maksimal tillatt biomasse, MTB). I all hovedsak har næringen vært tilfreds med denne reguleringsformen, og denne anses som en vesentlig forbedring fra førkvoter (tillatt mengde brukt før) som regulerte produksjonen før 2005. Diskusjonen omkring en endring eller videreutvikling av reguleringsregimet har likevel vært diskutert siden 2009.

Havbruksnæringen har vært opptatt av at forvaltningen av næringen i størst mulig grad bidrar til fleksibilitet og forutsigbarhet for aktørenes produksjonsplanlegging..

Storingsrepresentanter fra FrP fremmet et forslag 12. mai om en «fleksibel rullerende MTB». Som en oppfølging av dette forslaget fikk Sjømat Norge gjennomført en faglig utredning av Fiizk og Frank Asche. Med utgangspunkt i denne utredningen og diskusjonene i Bransjegruppe havbruk og Styret foreslo Sjømat Norge i høringen å gjennomføre en prøveordning med både Varierende Maksimal tillatt biomasse (VTB) (en fast biomasseprofil gjennom året) og rullerende MTB. For rullerende MTB bør det settes et tak på et gitt tidspunkt om høsten. Stortinget ba NFD utrede innføring av rullende MTB, og etter planen skal utredningen være gjennomført løpet av våren 2021.

Havbruk til havs

Med tildeling av utviklingstillatelser har det blitt utviklet havbrukskonsepter som muliggjør havbruksaktivitet i mer eksponerte områder. Når det samtidig har blitt mer utfordrende å få tilgang til nye «tradisjonelle» lokaliteter, er det nå flere som ser på muligheten til å utnytte disse områdene

Fordi arbeidet med eksponert havbruk omfatter en rekke nye problemstillinger, både relatert til tekniske krav, tariff, arealforvaltning og regulering har Sjømat Norge valgt å etablere en faggruppe med tillitsvalgte som skal rådggi Bransjegruppe havbruk og Styret i disse spørsmålene.

Faggruppen har jobbet med følgende sentrale spørsmål:

- Definisjonen som skiller tradisjonelt og eksponert havbruk innen trafikklysområdet
- Hvilke ordninger skal ivareta tariff og tekniske krav for eksponert havbruk og havbruk til havs. På teknisk og arbeidsforhold/HMS bør det maritime regelverket legges til grunn, med Sjøfartsdirektoratet som faglig tilsynsmyndighet. Installasjoner skal godkjennes etter NYTEK
- Forvaltning av areal og regulering av vekst for Havbruk til havs. Her foreligger det forslag om at Havbruk til havs defineres utenfor området for trafikklyssystemet. Dette vil innebære at det blir en buffersone mellom kystnært oppdrett og havbruk til havs. Samtidig vil dette legge til rette for et system for tildeling av tillatelser som vil være uavhengig av reguleringen av kystnært havbruk
- Avklaring av hvem som bør ha ansvaret for fremtidig forvaltning av havbruk til havs. Det er behov for én overordnet og koordinerende myndighet for havbruksinteressene

Tilsyn med dykkere

Regjeringen vedtok i slutten av juni at all innaskjærs dykking skal underlegges arbeidsmiljøloven (aml). Det skaper en usikker situasjon hos rederier som bruker besetningen på fartøyene, sjøfolkene, til også å utføre dykkeroperasjonene. Forslaget innebærer at disse sjøfolkene som nå har skipsarbeidsloven (sal) som sin vernelov, må veksle mellom to vernelover (aml og sal) alt etter hvilken oppgave de utfører om bord.

Flere av de store aktørene mener at disse konsekvensene kan bli så utfordrende at det ikke er gjennomførbart å fortsette slik det gjøres i dag, og at det dermed vil bremse en positiv sikkerhetsutvikling i innaskjærs dykking.

I høst har Sjømat Norge jobbet for at vedtaket ble omgjort eller trukket tilbake. Dette har ikke lyktes. I slutten av desember ble forslag til ny lovproposisjon i henhold til regjeringsvedtaket fremlagt for Stortinget. Sjømat Norge har vært i kontakt med sjømannsorganisasjonene som er positive til et samarbeid om å opplyse partiene på Stortinget om de negative konsekvensene av forslaget.

Rederiskatteordning på havbruksrederi

Sjømat Norge har engasjert seg i den maritime næringspolitikken på flere områder. I 2020 har vi bl.a. vært involvert i arbeidet med NHOs innspill til regjeringens maritime stortingsmelding. Det å sikre at havbruksrederier har samme vilkår som øvrig norsk rederinæring innen både rederriskatt og refusjonsberettigelse av mineraloljeavgift er et viktig prinsipp. I 2020 kom den endelige avgjørelsen vedrørende mineraloljeavgiften; nå vil også aktuelle fartøygrupper i havbruksnæringen være inkludert i refusjonsordningen.

Tariffoppgjøret 2020

De forbundsvisse forhandlingene 2020 ble gjennomført på høsten som følge av covid-19 situasjonen. Resultatet i frontfaget var en økonomisk ramme på 1,7 % i årslønnsvekst.

Sjømat Norge oppnådde en forhandlingsløsning i alle våre gjennomførte oppgjør. Felles for oppgjørene var at det ble gitt et generelt tillegg på kr. 0,50. Det ble også tatt inn bestemmelser om at bedriften ikke har anledning til å forskjellsbehandle ansatte ved forskuttering av sykepenger, tilsvarende som i frontfaget.

I forhandlingene med Fellesforbundet om Havbruksoverenskomsten, ble minstelønn og skiftsatser hevet med 7,5 % fra nivået i 2018. Fagbrevtillegget ble økt med 2 kroner. Det ble det tatt inn en bestemmelse om rett til kompenseringe fri når bevegelige helligdager faller på avspaseringsdager etter arbeidstidsordningen. Det ble også foretatt endringer i en bestemmelse om adgang til trekk i lønn for hviletid, som faller innenfor avtalt arbeidstid, samt tatt inn noe tekst om HMS.

I forhandlingene med Industri Energi om Overenskomst for fiskemel- og fiskefôrindustrien, ble minstelønnsatsene hevet med 3 % og fagbrevtillegget økt med 1 krone. Her ble det tatt inn bestemmelser om gravide arbeidstakere og ny og mer oppdatert tekst om lokale forhandlinger.

I forhandlingene med NNN om Fiskeindustrioverenskomsten ble minstelønnen hevet med kr. 5,60 etter den automatiske reguleringen som følger av overenskomsten. I tillegg ble fagbrevtillegget økt med kr. 0,50.

Forhandlingene på sjøfartstariffene ga samme resultat som meklingsløsningen mellom Kystrederiene og sjømannsorganisasjonene.

Inger-Marie Sperre (sign)
Styreleder

Arne E. Karlsen (sign)
1. nestleder

Odd Strøm (sign)
2. nestleder

Stig Nilsen (sign)

Egil Magne Haugstad (sign)

Geir Molvik (sign)

Kristine Hartmann (sign)

Trude Olafsen (sign)

Inge Berg (sign)

Geir Ove Ystmark adm. dir (sign)